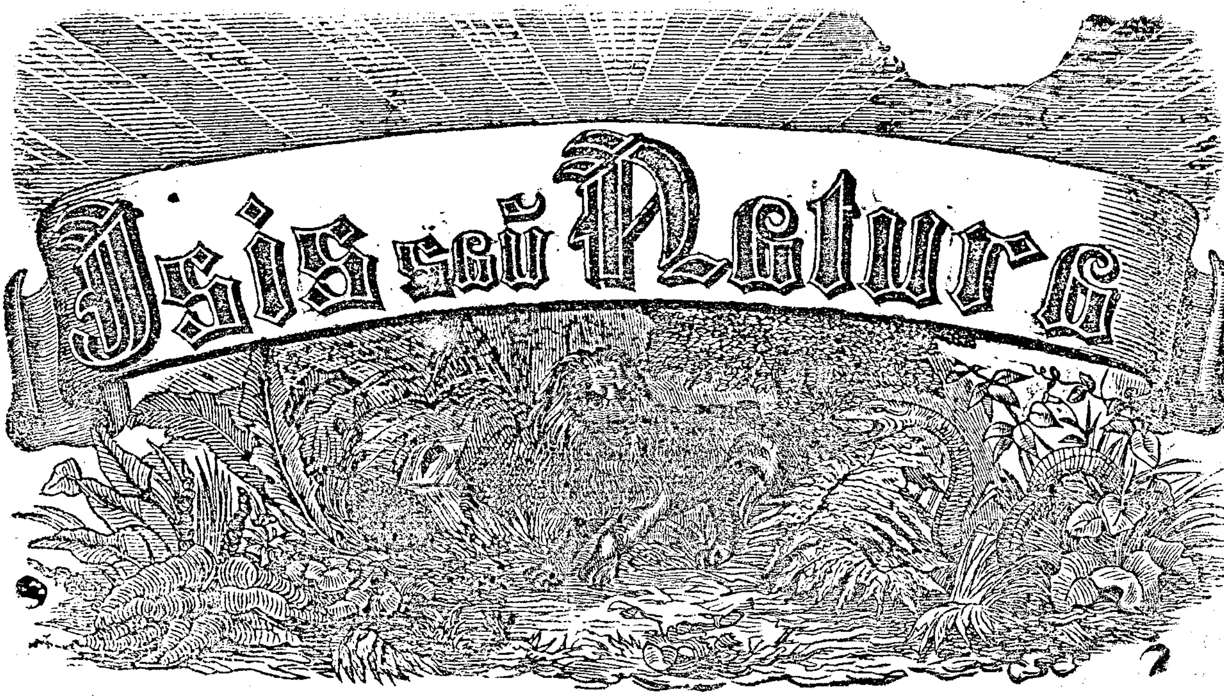

JURNAL

ПENTPȢ PESПÎNDIPEA ШTIINЦЕЛОPȢ̆ NATȢPAЛE ШI ESAKTE, ÎN TOATE KЛASEЛE

Pediџeatȣ̆

de

PROFESOR DOCTOR IULIUS BARASH.

№ 46. (Anȣлȣ̆ aлȣ̆ patpȣлea) Бȣkȣpeшtĭ 15 Dekemвpie, 1859.

*) Istopiea ȣnȣĭ asasinatȣ̆ жȣdekъtopeskȣ̆.

Kȣestiȣnea, despre aвoлaџiȣnea saȣ̆ konsepвaџiȣnea nedensei morџii, a fostȣ̆ desвъtȣtъ de жȣpiskonsȣлџĭ eminenџĭ шi de fiлosofĭ npofȣnzĭ în feлȣpimĭ de modȣpĭ. Nȣ voimȣ̆ sъ intpъmȣ̆ aicĭ în aceste desвatepĭ, kape ne apȣ̆ adȣce foapte depapte. Kъcĭ întp'adeвъpȣ̆, aceste desвatepĭ nȣ sîntȣ̆ înkъ înkise шi tepminate. Sîntȣ̆ лeџisлaџiȣnĭ kape aȣ̆ шi akȣmȣ̆ nedeansa morџii pentpȣ deлikte noлitice; în aлte џъpĭ, s'a desfiinџatȣ̆ aceste nedense kanitaлe; însъ s'a пъstpatȣ̆ nedeansa morџii pentpȣ kpime opdinape шi keapȣ̆ aicĭ esistъ difepinџe pemapkaвiлe; în ȣneлe лokȣpĭ omoapъ nȣmaĭ ne asasinĭ шi omopitopĭ de oamenĭ, ne kîndȣ̆ sîntȣ̆ aлte џъpĭ foapte лȣminate kape apъtȣ̆ în лeџisлaџiȣnea лopȣ̆ шi akȣmȣ̆ niшte ȣpme sînџepoase a timnȣpiлopȣ̆ вapвapĭ; kъcĭ în aceste џъpĭ, nedenseшte kȣ moapte шi ne oamenĭ kape aȣ̆ komisȣ̆ kpima fȣptiшaгȣлȣĭ. Anглiea, avea nînъ deȣnъzĭ în лeџisлaџiȣnea eĭ aceastъ naтъ nepapdonaвiлъ; atîtȣ̆ de гpeȣ̆ devine pentpȣ oamenĭ шi nonoлĭ, a se лiвepa de npeжȣdekъџĭ vekĭ!

Sъ nȣ vopвimȣ̆ aicĭ de nedeansa morџiĭ pentpȣ difepinџa oniniȣniлopȣ̆ kpedinџeĭ шi a pe-

*) NOTЪ. De шi acestȣ̆ aptikoлȣ̆ nȣ e tokmaĭ de domenȣлȣ̆ шtiinџeлopȣ̆ natȣpaлe, totȣ̆ 'л-amȣ̆ nȣsȣ̆ aicĭ, dpentȣ̆ Adio a acestȣĭ жȣpnaлȣ̆. Amȣ̆ vopвitȣ̆ în aceшtĭ patpȣ anĭ despre mȣлte лeџĭ fizice, inamicii fepicipeĭ omȣлȣĭ; nȣtemȣ̆ dap sъ vopвimȣ̆ aicĭ шi despre o лeџe mopaлъ, inamikъ paџiȣneĭ шi fepicipeĭ socieтъџeĭ.

лiџiȣneĭ; asta este moartea чea maĭ atроче ші, лъȣdatȣ съ fie черȣ, în timпȣлȣ nostrȣ, персекȣцiȣnilе релiџiȣnилорȣ domnitoaре кътре челе debilе ші în minoрitate, nȣ maĭ sîntȣ ла modъ. Акȣmȣ nȣ se maĭ întребȣinцeазъ fокȣ ші sабiе dрeптȣ аргȣmente de конвiкцiȣnĭ în materiĭ re релiџioase; акȣmȣ nȣ se maĭ аrdȣ oamenĭ de viĭ sȣб кȣvîntȣ але прокȣра fеriчiреа eternъ în черȣ.

Kîtȣ despре nedeansa morцiĭ nentрȣ deлiкte noлitiче, este пробатȣ къ astа este o atрочitate орiбiлъ din nȣnктȣлȣ bedereĭ алȣ ideiĭ dрeптȣлȣĭ ші a moралеĭ, каре sînt ideĭ eterne ка лȣmea ші ка цеnȣл ȣman; ачeea че ера dрeптȣ ші moрал nainte к'о mie de anĭ, nȣ noate съ fie акȣmȣ nedрeптȣ ші immoралȣ; ачeea че e конформȣ ideiĭ dрeптȣлȣĭ ші a moралеĭ în Kina, nȣ noate съ fie прiвitȣ ка контрарiȣ ачestorȣ ideĭ în America saȣ Аȣstралiеa. Dрeптȣлȣ ші adeвърȣлȣ, ziче sкriптȣра, ле-a trimisȣ Креаторȣлȣ de ла черȣ neste нъmîntȣ спре fеriчiреа oamenилорȣ; апоĭ, прекȣmȣ черȣлȣ este eternȣ ші претȣtindenea, asemenea ші опȣрiле sале, adiкъ adeвърȣлȣ ші dрeптȣл требȣе съ fie eterne ші претȣtindenea totȣ ачелеашĭ. Abîndȣ în bedeрe ачeste базе nestrъmȣtate але леџiслацiȣnилорȣ omenештĭ, кȣmȣ нȣtemȣ съ admittemȣ nedeansa morцiĭ nentрȣ лȣкрȣрiле noлitiче каре sîntȣ обiектеле челе maĭ вариабiле în diferite eпoче ші timпȣрĭ? Istорiеa a пъstратȣ triste esemnле de реnȣблiканiĭ trimiшĭ ла Eшafotȣ în timпȣлȣ monaршiеĭ ші не ȣрmъ ла реstабiлареа реnȣбличеĭ s'a nȣsȣ monȣmente adoратoaре memoрiȣлȣĭ ачestorȣ oamenĭ omорîцĭ maĭ nainte ка simплi крiminaлĭ. Este o fanтъ konstataтъ къ, în toate църиле ȣnde omoаръ oamenĭ nentрȣ deлiкte noлitiче, moрала пȣблiкъ este tare sгȣdȣitъ; акоlo s'a перdȣtȣ simцimîntȣлȣ dрeптȣлȣĭ абsолȣtȣ; акоlo dрeптȣлȣ ші nedрeптȣлȣ sȣnремȣ sîntȣ diktate de леџĭ noziтiве, конвенцiонале, dар nȣ de леџĭ natȣрале, eterne ші imȣaбiле.

Kîtȣ despре nedeansa morцiĭ nentрȣ крimа ordinaръ, ачeea че se infliџe deлiкȣentȣлȣĭ (vinoвatȣлȣĭ) nentрȣ крimа de asasinatȣ, este înкъ esкȣsaбiле sȣб mȣлte нȣнкте de bedeрe; къчĭ, nȣ нȣtemȣ съ tъгъдȣimȣ къ ȣn instinktȣ inferiorȣ не sileшte a ȣрmа aiчĭ dрeптȣл ръsплътiреĭ абsолȣte (jus talionis), прекȣmȣ este esпrimатȣ în formȣла бiблiкъ „Ачела каре a върsатȣ sînџe, sînџеле лȣĭ ва fi върsатȣ"; de ші, dȣne ȣnȣ esamenȣ критiкȣ ші filosofiкȣ, гъsimȣ ачestȣ jus talionis înкъ foarte барбаръ ші конвенаблȣ nȣmaĭ ла starea нрimitiвъ a soчietъцеĭ. Dар imnardonaбiлȣ, ші орiбiлȣ devine nedeansa morцiĭ infliџente ла nіште крiме d'ȣn ordin sekondar; s. e. nentрȣ ȣnȣ fȣrtiшагȣ; къчĭ челȣ maĭ mare fȣrtiшагȣ, fȣrtiшагȣлȣ ȣneĭ короане imneрiале, este denarte, foarte denarte d'a aвеa ваłoарea sînџeлȣĭ челȣĭ maĭ miкȣ четъцеанȣ în statȣ; aiчĭ, nedeansa nȣ este niчĭ întр'ȣnȣ раnортȣ d'eкȣivaленцъ кȣ fanta криminaлъ кȣmȣ требȣе съ fie ла орĭ-че кodȣ nенaлȣ жȣstȣ ші eкȣitaбiлȣ.

Dар nenoрочiреа чea maĭ mare каре este ataшатъ ла nedeansa morцiĭ în џеnere este къ, вр'о eроаръ комisъ în aплiкареа eĭ, devine din nartea жȣдeкъторȣлȣĭ, o кrimъ neindрeптaбiлъ, ȣnȣ adeвъратȣ asasinatȣ; апоĭ ziчереа латinъ: erora humanun est (грешеала este soарта omeneaskъ) s'аплiкъ ші ла кȣрцiле жȣдeкъторештĭ. În прiвiнца ачeasta, нȣtemȣ съ zичemȣ къ тȣлте triбȣналȣрĭ каре аȣ kondemnatȣ не oamenĭ ла moarte, аȣ deвenitȣ кȣрцĭ de asasinatȣ ші nȣ de dрeптate.

Ачeste ideĭ a esчitatȣ în noĭ чitireа ȣnȣĭ aрtiкoлȣ каре л'amȣ чititȣ d'ъnъzĭ întр'ȣnȣ жȣрnaлȣ ші каре 'лȣ вomȣ reпроdȣче aiчĭ nentрȣ лекториĭ noштрiĭ romînĭ ші sîntemȣ înкрeдiнцацĭ къ лекторiлорȣ, чitindȣ ачeastъ adeвъратъ istoрie, лĭ se ва sбîрлi пърȣлȣ de snaimъ ші ворȣ лъȣdа леџiслацiȣnea noastръ каре, кȣ toate imnerfeкцiȣnilе sале, ера insniратъ de simцȣлȣ жȣstiцiеĭ sȣnреme, кînd a deнъртатȣ nedeansa morцiĭ de кodȣлȣ nенaлȣ алȣ nostrȣ ші прin ȣрmare fъкîndȣ o asemenea istoрie sпъĭmîntoasъ, imnosiбiлъ ла noĭ.

Eatъ istoрia asasinatȣлȣĭ жȣдeкътореsкȣ desпре каре amȣ ворбitȣ maĭ sȣsȣ.

Istoрia лȣĭ Harvey faбрiкantȣ de mъnȣшĭ.

Adȣnate din scriptiile ȣnȣĭ advoкatȣ anглезȣ.

Nainte кȣ чinчĭ-zeчĭ de anĭ, a trъitȣ în Лondonȣ ȣnȣлȣ anȣme Harvey neгȣцъторȣ ші faбрiкantȣ de mъnȣшĭ. Елȣ ера stimatȣ de toцĭ вечiniĭ лȣĭ ші neгоцȣлȣ лȣĭ ера прiвitȣ ка o în-

tрепрindере solidъ шi folositoape. Елȣ нȣ ера пъскȣtȣ în Лondonȣ, чi dintр'ȣнȣ орашȣ провinчiалȣ, de ȣnde а венitȣ în tinереца лȣĭ ла Лondonȣ, fiindȣ foapte съракȣ în банĭ dap însestpatȣ к'ȣнȣ spiptȣ d'aktivitate шi кȣ кȣноштinцъ solidъ în фелȣлȣ întрепрindереĭ sale. Dȣпе кiцi-ва anĭ de лȣкраре zелоасъ ка ȣнȣ апрентi (ученiкȣ) s'a възȣtȣ în stape a'шĭ fonda пе seama лȣĭ о marazie întр'ȣна din stpadeле челе maĭ попȣлate але капiталеĭ Лondonȣ. Dȣпе ачеаsta, s'a însȣpatȣ к'о fatъ din орашȣлȣ наштереĭ sale кȣ каре ера логоditȣ din tinереца sa. În momentȣлȣ кindȣ începe istopia noastpъ, Harvey ера ȣн om ферiчitȣ, ȣн om к'о позiцiȣне sочiалъ фъкȣtъ, iȣбitȣ de soцia sa шi posedindȣ tpeĭ копiĭ foapte фрȣмошĭ.

Marazia лȣĭ Harvey ера ȣна din челе maĭ фрекȣentate în stpada Halborn. Neînчetatȣ s'a възȣtȣ аколо intpindȣ шi ешindȣ oamenĭ. Neroцȣлȣ лȣĭ авеа о mape întindepe; кȣ toate ачестеа, позiцiȣнеа financiеръ а лȣĭ Harvey нȣ ера чеа maĭ бȣнъ шi кȣ totȣ кiштigȣлȣ каре 'i-а datȣ în toate zileле негоцȣлȣ лȣĭ, елȣ нȣ s'a folositȣ nimikȣ d'ачеаsta; din kontpa, din zi în zi, позiцiȣнеа лȣĭ а devenitȣ maĭ pea шi елȣ фъчеа пашȣрĭ цiгантiче кътpe falitȣ (банкрȣtȣ) шi рȣinа комерчiалъ. Че ера казȣа ачеstȣĭ fenomenȣ? Казȣа ера simплъ. Harvey în marazinȣлȣ съȣ авеа ȣнȣ komisȣ (бъiatȣ) anȣme *Carthwright* каре ера ȣнȣ хоцȣ. De mȣлte opĭ i s'а întimплatȣ къ бъга пе фȣрiшȣ mîna în skpinȣ шi skotea kite о гȣinee (de doĭ галбенĭ) saȣ doĭ каре 'i а келtȣitȣ кȣpindȣ în къpцĭ шi кȣ femeĭ. Сърmanȣлȣ Harvey, ȣнȣ omȣ foapte onestȣ, нȣ ia venitȣ în rindȣ къ ȣнȣ omȣ poate съ авȣzeze konfienцa întр'atita шi съ фȣре ачелȣiа че 'i мънiнкъ пiinea. Dap întр'о zi, Harvey а гъsitȣ пе komisȣлȣ съȣ кindȣ фȣра ла банĭ. Atȣnчĭ н'а пȣtȣtȣ съ pabde шi л'а datȣ în жȣdeкатъ kpiminалъ; însъ în Англiеа, în ачеаstъ царъ ȣnde pesȣлtatȣлȣ прочеселорȣ este sȣпȣsȣ мȣлtорȣ шiкане а adbokaцiлорȣ, Cartwright а skъпatȣ printр'о грешеалъ кȣ каре s'а skpisȣ нȣмеле съȣ în aktȣлȣ de акȣзаціȣне, прекȣmȣ а аpъtatȣ adbokatȣлȣ съȣ. Kindȣ ачеstȣ mizeравiлȣ s'а възȣtȣ skъпatȣ din temniцa, însъ к'о репȣtaцiȣне преа pea, къчĭ кȣ toatъ грешеала în forme toatъ лȣmea а шtiȣtȣ къ е vinoватȣ, inima лȣĭ s'а ȣмплȣtȣ к'о ȣръ сълбаtiкъ în kontpa лȣĭ Harvey шi а жȣpatȣ къ 'лȣ ва гоni пiнъ ла moapte.

Пасȣлȣ съȣ челȣ d'întiiȣ ера къ а tpimisȣ skpisoape anonimъ ла toцĭ kpeditopiĭ лȣĭ Harvey în каре iĭ а аpъtatȣ къ Harvey требȣе съ fakъ кȣpindȣ falitȣ; pesȣлtatȣлȣ ачеstеĭ intpiце ера къ kpeditopiĭ аȣ tъiatȣ лȣĭ Hervey totȣ kpeditȣлȣ че авеа ла dinшiĭ, прin ȣpmape елȣ ера silitȣ съ fakъ ȣнȣ банкрȣtȣ astȣ-фелȣ în kitȣ ла pȣinatȣ кȣ totȣлȣ.

Poate съ'шĭ imaцine чine-ва, че ловitȣpъ tepibiлъ ера ачеаsъ întimпларе пentpȣ ачеstȣ сърmanȣ тъпȣшаpȣ кȣ familiea лȣĭ; кȣ toate ачестеа, Harvey н'а пepdȣtȣ speranцa în viitopȣ. Dap fiindȣ къ kpeditȣлȣ лȣĭ ера pȣinatȣ în Англiеа, а хотъpitȣ а încерка порокȣлȣ лȣĭ în Amepika, sperindȣ къ zелȣлȣ шi кȣноштinцеле komepцiале iлȣ ворȣ nainta în лȣmea чеа нȣоъ. Прin ажȣtорȣлȣ ȣнорȣ amiчĭ, s'а възȣtȣ în stape а întрепрinde împреȣнъ кȣ soцiеа шi копii лȣĭ о кълъtopie ла Amepika. Кътpe sfipшitȣлȣ лȣĭ Февpȣapie а ажȣnsȣ ла ȣнȣ poptȣ de mape ка съ se imбарче ла Amepika. Ла sosipea лȣĭ în ачеstȣ poptȣ, а tpasȣ ла ȣнȣлȣ din челе maĭ бȣне oteлȣpĭ че se афлъ аколо; de шi ачеstȣ лȣксȣ нȣ ера konfopmȣ кȣ mizлoачеле sale foapte тъpцinite; însъ înkinȣindȣ'шĭ къ ва ръminea în ачеstȣ орашȣ нȣmaĭ о zi шi къ а doa zi se ва imбарка, de ачеа а префеpatȣ а фаче întр'о noapte о келtȣiалъ maĭ mape întр'ȣнȣ oteлȣ skȣmpȣ нȣmaĭ spre а прокȣра soцii sale, пъtimашъ шi к'ȣнȣ копiлȣ ла цiцъ, о komoditate maĭ бȣнъ.

Dap ера skpisȣ în kaptea провеdinцеĭ къ Harvey съ petpeakъ maĭ мȣлte nonцĭ în ачеstȣ oteлȣ шi ка din ачеstȣ oteлȣ съ se dateze nenopoчipiле sale челе maĭ tepibiле. Капitanȣлȣ коpъбieĭ хотъpite а плека ла Amepika, нȣ преа s'а гръбitȣ а împлini пpomisiȣнеа лȣĭ шi în локȣ d'о zi, sipmanȣлȣ Harvey ера silitȣ съ aштente în oteлȣ patpȣ-spre-zeче zile пiнъ ла плекаpea коpъбieĭ.

În timпȣлȣ ачеsta, Carthvright плinȣ de ȣръ шi ръsбȣnape în kontpa шефȣлȣĭ съȣ de maĭ nainte, шi възindȣ къ а isбȣtitȣ odatъ а'лȣ pȣina, s'а simцitȣ înкȣpaцiatȣ алȣ гоni înкъ maĭ мȣлtȣ. Spre ачеstȣ skonȣ, 'лa ȣpmatȣ кеаpȣ пiнъ ла poptȣлȣ îmбapkъpeĭ. Аколо а афлatȣ oteлȣлȣ ȣnde а tpas Harvey шi ка ȣнȣ tigpȣ каре înkonцiȣpъ фȣрiшȣ

прada лȣĭ, аша ші Carthvright a înконціȣрatȣ̆ zi ші ноапе otелȣ, doаръ ва гъsi ȣнȣ̆ mizлокȣ̆ a nimічі кȣ totȣлȣ̆ пе обіектȣл ȣреĭ sale. În maĭ мȣлte pîndȣрĭ, s'a stpiкоpatȣ̆ în otелȣ̆ ка съ stȣdieze локалітъціле d'акоlo, însъ авîndȣ̆ гріжа ка съ нȣ se întîлneaskъ nічĭ odатъ кȣ Harvey. În fine, ziоа плекърії a sosіtȣ̆; коравіеа ера гата а плека. Чеа maĭ mape парte a пasaцеріlорȣ̆ ераȣ̆ déja adȣнаці пе коравіе ші кеарȣ̆ soцiеа лȣĭ Harvey кȣ копiі еĭ ераȣ̆ кȣ багаціȣлȣ̆ лорȣ̆ аколо. Nȣmaĭ Harvey a ръmasȣ̆ înкъ înapoĭ în орашȣ̆ ка съші кȣmпере кîte-ва лȣкрȣрĭ mічĭ nечеsаріе nenтрȣ o asemenea кълъtоріе лȣнгъ пе mape, ші съ ле adȣкъ ла коравіе împреȣнъ к'ȣнȣ̆ skpinȣ̆ mікȣ̆ че л'а лъsatȣ̆ înкъ în otелȣ̆. În ачеа zi, Carthvright n'а пepdȣtȣ̆ nічĭ ȣнȣ̆ momentȣ̆ праdа sa din окiĭ съĭ ші fiindȣ̆ къ n'а пȣtȣtȣ̆ съ'лȣ̆ ataче în mizлокȣлȣ̆ stpadeĭ, л'а ȣрmatȣ̆ пînъ ла otелȣ̆ ȣnde Harvey a mepsȣ̆ ка съ плъteaskъ кontȣлȣ̆ съȣ̆ ші съші iea skpinȣлȣ̆ съȣ̆.

Kîndȣ̆ Harvey a ажȣнsȣ̆ ла otелȣ̆ кȣ лȣкрȣріле кȣmпъpate nenтрȣ кълъtоріе, a intpatȣ̆ întîiȣ̆ în otелȣ̆; însъ în локȣ̆ d'a mepце dpeптȣ̆ ла камepа че a окȣnatȣ̆ пînъ акȣmȣ̆, a mepsȣ̆ ла комптоpiȣ̆ ка съ плъteaskъ sokoteaла лȣĭ nenтрȣ чеlе dȣne ȣpmъ doъ zile. Carthvright, каpe, възîndȣ̆ къ Harvey intpъ în otелȣ̆, n'а înкiнȣitȣ̆ къ mepце in камepа лȣĭ; л'а ȣpmatȣ̆ nînъ аколо în катȣлȣ̆ алȣ̆ doiлеа, însъ нȣ ла гъsitȣ̆ аколо ші нȣmaĭ skpinȣлȣ̆ съȣ̆ deskisȣ̆. Кȣ fȣpiеа în inimъ къ a лiпsitȣ̆ skonȣлȣ̆ съȣ̆, s'а погорîtȣ̆ din skapъ. Dap o întîmпларе nenopoчitъ a вpȣtȣ̆ къ, în ачеstȣ̆ momentȣ̆ o ȣшъ a ȣнеĭ камepе лîngъ skapъ, a statȣ̆ deskisъ ші s'а възȣtȣ̆ къ nimenea нȣ e înъȣntpȣ ші къ пе masъ se aflъ ȣнȣ̆ чеasopnікȣ̆ кȣ ȣнȣ̆ лanцȣ̆ d'аȣрȣ̆. Възîndȣ̆ ачеаstа, îndатъ a fostȣ̆ пътрȣнsȣ̆ d'o idee diaболікъ. «Еатъ, ш'а zisȣ̆ елȣ̆ însȣші, акȣmȣ̆ amȣ̆ гъsitȣ̆ mizлокȣ dȣne каpе în zadapȣ̆ miamȣ̆ бътȣtȣ̆ капȣ atîta zile; еатъ къ întîmплареа mia datȣ̆ în mînъ ȣнȣ̆ mizлокȣ̆ a пepde кȣ totȣлȣ̆ пе Harvey». Кȣ iȣцеала ȣнȣĭ fȣлцерȣ̆, a лȣatȣ̆ чеasopnікȣлȣ̆ кȣ лanцȣлȣ̆ d'аȣрȣ̆ dȣne masъ, s'а sȣitȣ̆ iapȣ̆ пе skapъ ла камepа лȣĭ Harvey, totȣ̆ fiindȣ̆ гоалъ ші a бъгаtȣ̆ în skpinȣлȣ̆ лȣĭ ачеstȣ̆ обіектȣ̆ fȣpatȣ̆, пе ȣpmъ a datȣ̆ fȣга npintp'o mікъ skapъ латеpалъ ші a eшitȣ̆ din otелȣ̆.

Dap Harvey, dȣne че a плъtitȣ̆ sokoteaла лȣĭ în комптоpiȣ̆, s'а sȣitȣ̆ ла камepа лȣĭ spre а'ші лȣа skpinȣ, л'а înкisȣ̆ кȣ лакътȣ̆ ла пȣsȣ̆ пе sninape ші a eшitȣ̆ din otелȣ̆; însъ ка съ ажȣнгъ maĭ кȣpîndȣ̆ ла коpавiе, s'а погорîtȣ̆ ші елȣ̆ npin skapa mікъ латеpалъ. Déja ера елȣ̆ пе tpeanta чеа maĭ жосȣ̆ a skъpeĭ, кîndȣ̆ ȣнȣ̆ келнерȣ̆ л'а опpitȣ̆ sȣб кȣвîntȣ̆ къ елȣ̆ ȣmблъ съ плече din otелȣ̆ fъpъ d'а плъti sokoteaла. Ачеstȣ̆ келнерȣ̆ s'а fъкȣtȣ̆ ші de maĭ nainte inamікȣлȣ̆ лȣĭ Harvey; fiindȣ̆ къ, de лiпsа mizлоачелорȣ̆, Harvey нȣ'ĭ a datȣ̆ бакшішȣрĭ кȣmȣ̆ ера обічнȣitȣ̆ ачеstȣ̆ келнерȣ̆ a npiimi de ла пasaцеріĭ ачеstȣĭ otелȣ̆ nomnosȣ̆. În zadapȣ̆ a npotestatȣ̆ Harvey, asiгȣpîndȣ̆ келнерȣлȣĭ къ a плъtitȣ̆ în комптоpiȣ̆ toатъ sokoteaла лȣĭ; келнерȣлȣ̆ a nepsistatȣ̆ къ tpeбȣе съ'лȣ̆ înapoeze кȣ skpinȣ ла комптоpiȣ̆ ка съ întpeбe аколо dакъ a плъtitȣ̆ întp'adeвъpȣ̆.

Пе кîndȣ̆ Harvey ера înкъ în чеаpтъ кȣ келнерȣ̆, еатъ къ se aȣde în otелȣ̆ ȣнȣ̆ sgomotȣ̆ mape ші konfȣsȣ̆ каpе пътpȣnde totȣ̆ otелȣлȣ̆, ші o sлȣжнікъ a otелȣлȣĭ віне жосȣ̆ fȣга zikîndȣ̆ къ în odaiea No. 17, s'а fȣpatȣ̆ ȣнȣ̆ чеаsopnікȣ̆ к'ȣнȣ̆ лanцȣ̆ d'аȣрȣ̆ ші къ otelistȣ a opdonatȣ̆ къ nimenea нȣ noate съ easъ din otелȣ̆ пînъ кîndȣ̆ нȣ se ва гъsi ачеstȣ̆ обіектȣ̆ fȣpatȣ̆. Пeste пȣцінȣ̆, a ажȣнsȣ̆ ші otelistȣлȣ̆ ȣnde Harvey stъtȣ чеptîndȣ-se кȣ келнерȣ̆.

„Че însemneazъ ачеstȣ̆ sgomotȣ̆, Ion! întpeбъ елȣ̆ пе келнерȣ̆.

„Mi s'а пъpȣtȣ̆ чiȣdatȣ̆, ръsпȣnde ачела, ка
„ȣнȣ̆ пasaцерȣ̆ съ пъpъseaskъ otелȣ npin skapa
„mікъ латеpалъ ші amȣ̆ чеpȣtȣ̆ esплікаціȣnĭ
„de ла dînsȣ ші în ачеstȣ̆ momentȣ̆ Loli (sлȣж-
„нікъ) a венitȣ̆ ші mia zisȣ̆ къ s'а fȣpatȣ̆ ȣнȣ̆
„чеasopnікȣ̆ ла No. 17 ші къ nimenea нȣ noate
„съ easъ afapъ din otелȣ̆ пînъ нȣ se ва гъsi
„чеачорnікȣ“.

Акȣmȣ̆ a sositȣ̆ ші локȣitорȣлȣ̆ камepеĭ No. 17, ȣнȣ̆ miлitapȣ̆ бътpînȣ̆ к'o fizionomie asпpъ, nosomopîtъ ші foapte nекъжitȣ̆ amepinцîndȣ̆ пе otelistȣ къ 'лȣ̆ ва da în жȣdeкатъ dакъ în ачеstȣ̆ momentȣ̆ нȣ se ва гъsi чеasopnікȣлȣ̆ съȣ̆.

Ла ачеаstъ sченъ, Harvey ера indignatȣ̆ ші sînџеле ĭĭ s'а ȣpкatȣ̆ în капȣ̆ nentpȣ ачеstȣ̆ afpontȣ̆, însъ simцindȣ-se denapte d'o asemenea кpimъ, a înчепȣtȣ̆ съ pîzъ ші съ zikъ otelistȣлȣĭ:

„Че 'mĭ пasъ че s'а întîmплatȣ̆ în otелȣлȣ̆
„Dv.? Еȣ̆ amȣ̆ плъtitȣ̆ sokoteaла mea, soцiеа mea

„кȣ копiĭ meĭ m'aштentȣ пе корабie каре în ачестȣ momentȣ tребȣe съ плече ла Boston (Amepiкa). D-ta веĭ fi întp'o mape ръспȣndepe dакъ корабiа ва плека fъръ mine.

„Îmĭ паре ръȣ къ sîntȣ siлitȣ съ въ џiȣ aiчĭ, ръспȣnde *oteлiepȣ*; însъ ачестȣ fȣptiшapȣ пе siлеште ка съ къȣtъmȣ ла toџĭ че sîntȣ aiчĭ în касъ. D-ta пȣ tребȣe съ te mipĭ къ îпчепеmȣ къȣtapea tokmaĭ ла D-ta, fiindȣ къ eшtĭ пе пȣпкtȣлȣ плекъpiĭ. Dȣпе къȣtape, почĭ съ mepџĭ ȣnde вpeĭ.“

Esпoziџiȣnea ачеasta a пъpȣtȣ лȣĭ Harvey foapte natȣpaлe шi înџелеantъ, шi fъръ пiчĭ ȣnȣ ръспȣпсȣ, saȣ вр'o sfiaлъ, dînsȣлȣ a intpatȣ întp'o saлъ вечinъ a oteлȣлȣĭ шi аколо a deskisȣ лъdiџa лȣĭ, fiindȣ sigȣpȣ къ îndatъ se ва dobedi desвinoвъџipea лȣĭ.

Келпеpȣлȣ, ал кърȣiа лъкоmie л'a fъкȣtȣ inamiкȣлȣ лȣĭ Harvey, a întpeпpinsȣ опеpaџiȣnea кълtъpeĭ лъzeĭ. Eлȣ skoџindȣ toate обiektelo ȣпȣлȣ dȣпе алtȣ, a шi гъsitȣ ла sfîpшitȣ чеасорniкȣлȣ fȣpatȣ шi л'a apъtatȣ кȣ tpiȣnfȣ tȣtȣлopȣ asistinџeĭ ла ачеastъ sчепъ.

(Ва ȣpma.)

Podiea шi лъmîiea.

O pamȣpъ ка podiea шi ȣпа ка лъmiie.

Amȣ ворбitȣ în пȣmъpȣ tpeкȣtȣ despre поptoкалъ шi amȣ zisȣ къ лъmîiea шi поptoкала sîntȣ sȣpopĭ; лъmîiea este sopa чеа maĭ aспpъ шi поptoкала este sopa чеа maĭ dȣлче шi блîndъ. Аколо s'a pепpesentatȣ în figȣpъ поptoкала, în figȣpa пpezintъ bedemȣ лъmîiea. Despre лъmîie п'авеmȣ съ maĭ ворбimȣ aiчĭ mȣлtȣ шi o съ ziчemȣ пȣmaĭ къ ачестȣ fpȣktȣ ape maĭ mȣлte квалitъџĭ mediчinaлe de kîtȣ поptoкала. Zeama de лъmîie ръкоpeште шi fоptifieaзъ maĭ mȣлtȣ sîпџеле de kîtȣ zeama de поptoкалъ. Лъmîiea este шi ȣпȣ sȣdopifiкȣ (пpodȣче sȣdoape), este întpeбȣinџатъ în ȣпеле џъpĭ кълдȣpoase ка ȣпȣ pemediȣ пpofiлaktiкȣ în kontpa inвaziȣneĭ tifosȣлȣĭ. În Itaлia шi India, oamenii пȣ беаȣ вара în кълдȣpъ aпъ кȣpatъ чi amestekatъ кȣ zeamъ de лъшie; asta 'ĭ пpeзервъ în kontpa tifosȣлȣĭ, fpigȣpȣ галбепȣ шi disentepiea.— În apta кȣлinapъ, лъmîiea iapȣ жоакъ ȣпȣ poлȣ maĭ mape шi importantȣ de kîtȣ поptoкала.

Sъ ворбimȣ акȣмȣ шi чева despre podiea каре е презentatъ în алътȣрата firȣръ.

Арборȣл гренаdiер saȣ podiȣл (punica granatorum), este ȣн арбор mікȣ оріџінар din Афріка însъ natȣралisatȣ шi în ȣнеле џърі меріdionале але Еȣропеї. Кȣ toatъ мікшоріmea лȣї, е ремаркабілȣ прin абondinџа шi stрълȣчіреа флорілорȣ sале к'о колоареа рошіе ка фокȣ каре контрastъ întр'ȣнȣ modȣ adміраbілȣ кȣ колоареа верde înkisъ а фрȣнzелорȣ sале. Елȣ ера intроdȣсȣ în Italiea прin ромanї în timпȣлȣ ресбелȣлȣї кȣ Kartago (Puniea, de каре 'i а венitȣ шi нȣме de punica granatorum) dар нȣмеле de гранатȣ 'i а fostȣ datȣ din каȣза мȣлторȣ грънџе каре копрinde. Se поate къ asta este шi каȣза къ în лimба ромînъ se нȣмеште podie, fiindȣ къ аре мȣлтȣ podȣ saȣ съmînџъ.

Ачестȣ фрȣмосȣ арборȣ, вара формеазъ орнаментȣлȣ гръdinілорȣ noastre шi констітȣе în sine sінгȣре ȣнȣлȣ din челе маї фрȣмоаse џенȣрї în ботанікъ; însъ ачестȣ џенȣ копрinde мȣлте спеџе, адікъ este ȣнȣ арборȣ гренаdiерȣ кȣ фрȣкте dȣлче шi акре totȣ d'о datъ; este ȣнȣ гренаdiерȣ кȣ фрȣкте dȣлче; este ȣнȣ гренаdiерȣ кȣ флорї semidȣбле; алтеле аȣ флоареа dȣблъ кȣ totȣ шчл.

Чеа маї маре парте а гръdinарілорȣ каȣtъ а da ачестȣї арборȣ форма ȣнȣї портокалїȣ шi еї а реȣшitȣ а face dintр'ачестȣ арборȣ мікȣ шi неконsiderabілȣ în natȣръ, ȣнȣ арборȣ маре de 15 пічіоаре шi foarte мажестоsȣ. În џъріле nordiче ȣnde podiȣлȣ нȣ реȣшаште de кîтȣ fiindȣ пȣсȣ în кȣtie de пъмînтȣ, аколо тревȣе în fieкаре doї anї skimбатъ кȣtiea. Ачестȣї арборȣ îї плаче мȣлтȣ лȣміна шi кълдȣра soareлȣї, іарȣ тревȣе шi ȣdatȣ în toate zілеле.

Тъіереа metodікъ а ачестȣї арборȣ îї фолоseште foarte мȣлтȣ, însъ тревȣе обsерватȣ ка съ'лȣ taie нȣмаї кîndȣ фрȣнzеле аȣ înчепȣтȣ съ казъ.

Podiea нȣ тревȣе лȣатъ de ла арборȣ, нȣмаї кîndȣ s'аȣ коптȣ біне, atȣнчї тревȣе лȣатъ шi atîрnate кîте-ва zіле în soаре шi пе ȣрмъ пъстратъ întр'ȣнȣ локȣ ръкоросȣ шi секȣ. Ȣнії ле мънîнкȣ крȣde, алџії ле конфекціонеазъ шi факȣ konserве, sіропȣрї шi dȣлчеаџъ dintр'înseле. Ачестȣ фрȣктȣ аре форџъ medікалъ în контра пътімілорȣ провеніte d'о stаре білілоаsъ (de мȣлтȣ веninȣ). Se face dintр'însa шi ȣнȣ фелȣ de лімонаdъ каре е foarte фолositоаре în боале кȣ кълдȣръ; dарȣ нȣ нȣмаї кîndȣ омȣлȣ este болнавȣ, чі шi кîndȣ este сънътоsȣ ачестȣ фрȣктȣ este foarte плъкȣтȣ шi агреабілȣ прin гȣстȣлȣ сеȣ акрішорȣ шi dȣлче, de шi нȣ este аша de обічнȣitȣ în întребȣінџареа domestікъ de кîтȣ лъmîiea, портȣгаліе шi оранџіе; însъ fiindȣ къ toate ачесте треї фрȣкте аȣ ȣнȣ гȣстȣ шi о енерџіе аsȣпра корпȣлȣї foarte аналоаџе ȣнȣлȣ кȣ алтȣ, de ачееа леатȣ трактатȣ în ачесте doъ артіколе împреȣнъ. Оаменії шi лȣкрȣріле каре аȣ гȣст аналогȣ, тревȣе съ se афле împреȣнъ.

Istoria natȣралъ а бȣкътъріеї.

V. Фокȣлȣ бȣкȣtъріеї.

Прекȣмȣ se чере о deoseбітъ артъ спре а skoate din sînȣлȣ пъмînтȣлȣї metaле пречіоase шi лȣчітоаре; прекȣмȣ se чере о deoseбітъ артъ спре а skoate de sȣб коажа лȣміноаsъ а плантеї інȣлȣї, фірȣлȣ пречіоsȣ каре este askȣнсȣ аколо шi каре не сервъ пентрȣ îмбръкъмінџеле noastre, орнаментеле корпȣлȣї nostрȣ; asemenea se чере о deoseбітъ артъ d'а skoate алименте (бȣкате) бȣне пентрȣ noї, din абondinџъ іменсъ а аліменteлорȣ, грътмъdite în амîndoъ реџнȣріле органіче але натȣреї. Dintре каре мȣлте пъстрезъ sȣб ȣн естеріорȣ таре шi неплъкȣтȣ, ȣнȣ інтеріорȣ пречіоsȣ, моале, dȣлче шi нȣtrіtіvȣ пентрȣ fiinџа noastrъ. Ачеаstъ артъ se нȣмеште *арта кȣлінаръ*.

Animaлȣлȣ нȣ поседъ о артъ кȣлінаръ, de ачееа мînкареа лȣї sъ мърџінеште ла о сферъ foarte мікъ de аліminte. Калȣл мънîнкъ fînȣ шi орzȣ în toate zілеле; боȣлȣ мънîнкъ fînȣлȣ лȣї dimineaџа, ла prînzȣ шi seapa în totȣ анȣлȣ, în zіле de постȣ шi de dȣлче; елȣ нȣ поate съ факъ алтȣ-фелȣ fiindȣ къ н'аре бȣкътарȣ каре арȣ пȣтеа съ'ї препареze фелȣрітї de бȣкате din реџнȣлȣ веџеталȣ. Dакъ боȣлȣ арȣ авеа ȣнȣ бȣкъ-

tapȣ, apȣ mînka ші елȣ odatъ ȣнȣ пілаfȣ, алтъ datъ о чіорбъ de fidea ш. ч. л. De ачееа, кȣ dpenтȣ кȣвîntȣ a zisȣ ȣнȣ natȣpaлistȣ snipitȣaлȣ: Difepinцa între omȣ ші animaлȣ este къ omȣлȣ ape o бȣкътъріe ші animaлȣлȣ, нȣ; o обсерваціȣne foapte iȣstъ. De ачееа попȣлiї сълбatiчї kape n'aȣ нічї акȣmȣ бȣкътъріe ші тъпînкȣ mîнкъріле лорȣ крȣde, ачешtї попȣлї sîntȣ пȣцinї difepiцї de animaлe. Toatъ кȣлtȣpa omȣлȣї, începe кȣ бȣкътъріa. Dakъ ва чіne-ва съ кȣлtiveze ȣнȣ попȣлȣ сълбatiкȣ, съ нȣ adȣкъ аколо пpofesopї saȣ misionapї, чі съ adȣкъ аколо бȣкътарї. Fокȣлȣ бȣкътъріеї este fокȣлȣ sакрȣ despre kape вор-бешtе mitoлоціеа еленъ къ Promotheu 'лȣ-а fȣpatȣ din черȣ ка съ adȣкъ flакъра лȣmineї ші a кȣлtȣpeї între oameni. Еленiї antiчї aȣ пре-simцitȣ біне ачеаstъ idee; de ачееа în mitoлo-ціеа лорȣ a însъpчinatȣ пе o zeitate (Vesta) a fi чеа d'întîia бȣкътъреаsъ а oamenilopȣ, fiindȣ къ dȣпe mitoлоціе, Vesta s'a погоpîtȣ de ла O-limpu ла пъmîntȣ ка съ învеце пе oamenї кȣmȣ съ întpeбȣinцeazъ fокȣ în fолосȣлȣ лорȣ do-mestiкȣ

Fокȣлȣ este бaзa ші елеmentȣлȣ aptеї кȣ-лinapeї. Dap, нȣ нȣmaї a бȣкътъріеї, чі ші a лабopatopiȣлȣї ximiкȣ. Kîndȣ ximistȣлȣ ape tpe-бȣinцъ a întpodȣче oapeшї-kape прочесȣ ximiкȣ, нȣ поate съ înчеапъ maї nimiкȣ фъpъ ажȣtopȣлȣ fокȣлȣї. Fокȣлȣ desлеагъ ші moaie, fокȣлȣ kom-бінъ ші desпapte елеmentеле. Întp'ȣнȣ кȣвîntȣ fокȣлȣ este samsapȣлȣ челȣ maї aktivȣ алȣ na-tȣpeї. Dap întoкmaї къ лȣкръріле kape se чере în лабopatopiȣлȣ ximiкȣ, se чере ші în бȣкътъріe; къчї ші аколо se чере desлегърї ші комбіna-ціȣnї spre a skoate din matepiaлȣріле бpȣte але natȣpeї, aлimente sȣкȣлente пentpȣ organismȣлȣ (kopпȣлȣ) nostpȣ. Аша dap, вpîndȣ a ворбі чева despre apta кȣлinapъ, o съ не fie пеpmisȣ d'a ворбі maї nainte чева despre metoda fачереї fокȣлȣї în бȣкътъріiле noastpe.

Totȣ fокȣлȣ este pesȣлtatȣлȣ ȣнȣї прочесȣ ximiкȣ, adiкъ a apdepeї saȣ комбȣstiȣneї. Ачестȣ прочесȣ konsistъ în комбinaціȣnea елеmentелорȣ imfлaмaбiле (anpinzътoape) adiкъ a гaзȣлȣї Car-bon ші Hydrogen кȣ Oxigen. Ilpin anpindepea aчestopȣ гaзe, eсe fenomenȣлȣ лȣmineї ші a къл-dȣpeї kape ле обсервъmȣ ла fокȣ. Eatъ ȣнȣ пasȣї mensȣ че 'ла fъкȣtȣ sекȣлȣ nostpȣ naintea se-кȣлȣлȣї tpeкȣtȣ. Voltaire, ачестȣ цeniȣ цigantiкȣ алȣ sекȣлȣлȣї tpeкȣtȣ, пȣtemȣ съ zічemȣ, pепре-zentatȣлȣ ачестȣї sекȣлȣ, zічe ȣndeva: Amȣ вpȣtȣ съ mъ окȣпȣ кȣ stȣdiȣлȣ штiinцелорȣ natȣpeї, аша dap m'amȣ ашezatȣ naintea soбeї, amȣ în-чепȣtȣ съ stȣdiezȣ че este fокȣ ші de че apde лemneлe пе ватpъ? Miamȣ бътȣtȣ капȣ mȣлtȣ ші în zadapȣ ші пе ȣpmъ m'amȣ лъsatȣ de toate stȣ-diiлe natȣpeї". Ачеа че epa naintea ȣнȣї se-колȣ o пpoблеmъ deskȣpaцantъ пentpȣ ȣнȣ Vol-taire, este акȣmȣ лȣкpȣ челȣ maї лesne de es-пліkatȣ пentpȣ opї-че елевȣ din skoaлъ. Eatъ пpогресȣлȣ imensȣ алȣ sекȣлȣлȣї nostpȣ kape, sȣб mȣлte пȣnkte de ведере, пȣtemȣ съ'лȣ нȣ-mimȣ *ȣнȣ sекȣлȣ înfокatȣ.*

Dap ла opї че лȣкpape a fокȣлȣї, kon-diціȣnea чеа maї капitaлъ este d'a прокȣpa fо-кȣлȣї o комбinaціȣne кȣ aepȣ. Fокȣлȣ tъiatȣ de комȣnікаціȣnea aepȣлȣї, нȣ maї apde. Dap ла o бȣкътъріe se чере ші o алтъ kondiціȣne; adiкъ къ кълdȣpa kape se desвoaлтъ din fокȣ, съ нȣ se піаpзъ, чі съ fie întpeбȣinцatъ пentpȣ înкълzipea aлimentелорȣ, обіектеле препараціȣnілорȣ бȣкъ-търіеї. Amîndoъ ачесте kondiціȣnї, нȣ se împлі-neskȣ біне ла ветpеле noastpe opdinape. Ла a-чеаstъ ватpъ, лemneлe skȣmпe fлъкъpeazъ ші flакъра atinцe нȣmaї кȣ вîpfȣлȣ лîmбелорȣ saле înfокate, пе oaлъ пȣsъ пе ватpъ. Ла ачеаstъ ва-tpъ, 15 пînъ ла 20 проченtе de matepie înкъл-zitoape se пepde în кошȣ, de лinsa ȣнеї tpa-церї пеpfекте a aepȣлȣї ші în локȣлȣ кълdȣpeї, eсe fȣmȣ *mȣлtȣ;* къчї fȣmȣлȣ нȣ e алтȣ nimiкȣ de kîtȣ паpтічелеле kopпȣpілорȣ infлaмaбiле не apse біне de лinsa aepȣлȣї; кȣ kîtȣ o ватpъ skoate maї mȣлtȣ fȣmȣ, кȣ atîtȣ desвoaлтъ maї пȣцinȣ кълdȣpъ ші кȣ atîtȣ este maї непеpfектъ. Кошȣлȣ este ȣнȣ хоцȣ; елȣ fъpъ de ла noї o къtъціme de лemne, adiкъ de matepie infлaмaбiлъ ші o adȣче în aepȣ în fopma de fȣmȣ de kape nime-nea n'ape нічї ȣнȣ fолосȣ; кȣ kîtȣ ȣнȣ кошȣ skoate maї mȣлtȣ fȣmȣ, кȣ atîtȣ este maї mape хоцȣ ші кȣ atîtȣ apxitektȣлȣ epa maї irnopantȣ, къ a întpodȣsȣ ȣнȣ asemenea хоцȣ în каsеле noastpe.

Afapъ d'ачеаstъ пepdepe, съ пepde ші алtе 40 saȣ 50 проченtе кълdȣpъ пpin коloana de aepȣлȣ калdȣ kape tpeче пpin кошȣ fъpъ de нічї ȣнȣ fолосȣ пentpȣ oaлеле de бȣкътъріe. Аша

dap, din totš matepiaлšлš комбšstiбiлš, adeкъ din totš лemnš skšmпš, ръmîne *пšmaï doš-zeчï* прочente întpeбšinцate în foлosšлš бšкъtъpieï. Машineлe че se ziче nemцeшte (maшina de economie) sîntš чeва maï бšne; însъ шi aiчï taблiiлe de fepš пînъ kîndš se înкълzeskš, înrite o кътъцime mape de кълdšpъ nefoлositoape (чeлš пšцinš вapa) пentpš бšкътъpie. Пe лînгъ ачeasta, este шi o aлtъ пeкonвeniенцъ în бšкътъpiiлe кš maшinъ de fepš; adeкъ къ faкš totš-d'ašna în бšкътъpie o кълdšpъ nesпššъ, nesšпoptaбiлъ вapa пentpš omš шi nefoлositoape niчi odatъ пentpš бšкateлe. Къчi лa fepбepea бšкateлopš, пš tpeбšе niчï odatъ o кълdšpъ maï mape de kîtš de 80° R; daкъ кълdšpa e maï mape, atšnчï skimбъ în stape de вапopš saš raze o mšлцime de пaptiчeлe пštpitiвe aлe aлimenteлopš шi în лoкš къ toate бšкateлe sъ вie пe masъ, o mape пapte dintp'înseлe ръmîne în бšкътъpie zбopîndš aкoлo în fopme de raze inвiziбiлe, însъ foapte simцitoape пentpš nasš; de ачeea aвemš în бšкътъpiiлe noastpe totš-d'ašna odoape aшa de пšцinš плъкšte.

Sъ пš'шi imaцine чeва къ ачeste кšestiшnï sîntš niшte бaгateлe. Nšmaï irnopaнцa noate sъ'шi înкinšiaskъ къ o пepdepe în кълdšpъ, пš e nimikš; кълdšpa se кšmпъpъ кš бanï skšmnï; daкъ în бšкътъpiise noastpe se пepde mšлtъ кълdšpъ, e tokmaï кa kîndš пšnцeлe noastpe apš fi înгъšpite шi aшï пepde in toate ziлeлe doï, tpeï sвanцiцï. Чine вpea sъ šmблe к'o пšnгъ înгъšpitъ? Aшa пš tpeбšе sъ aïбъ niminea o бšкътъpie, кa sъ ziкъ aшa, înгъšpite, šnde se пepde mšлtъ кълdšpъ. Aпoï kestišnea despe pisinipea кълdšpeï, пš se panoptъ пšmaï лa economiea indiвidšaлъ a indiвiziлopš, чi шi лa economiea поnšлiлopš шi кiapš лa economiea natšpeï пentpš totš цenšлš omeneskš. Daкъ пš вomš лšа seama a întpodšче o tъiepe peгšлapъ a пъdšpiлopš, кš timпš, пъdšpiлe пъmîntšлšï se вopš sъfîpшi шi глoбšлš nostpš вa fi amepinцatš de кaлamitatea кape a пpeвъzšt'o цenšлš лšï Byron în чeлeбpa sa noezie intitšлatъ „*întšnepiкšлš пъmîntšлšï.*"

Amš въzštš maï sššš къ e пeste пštinцъ d'a sšï кълdšpa în oaлeлe deskise пînъ лa šnš гpadš maï mšлtš de kîtš 80° R, adeкъ пšnktšлš fepбepeï; dap sîntš niшte бšкate кape чepš o кълdšpъ maï mape de kîtš 80° R. Aшa s. e. кapnea de вaкъ, mazepe, бoбi, fasoлea шi кeapš кapt.fiï se moaie шi se fepбš maï бine întp'o кълdšpъ maï mape de kîtš 80° R. šnde кълdšpa skimбъ aпъ în вапopš. Este dap înвedepatš, къ e maï foлositopš пentpš ачeste бšкate aлe fepбe în oaлe înкise šnde пpisosšлš кълdšpeï пeste пšnktšлš fepбepeï (80° R) вa fi întpeбšinцatš пentpš пpodšкцišnea вапopšлšï de aпъ кape, desвoлtîndš-se în oaлa înкisъ, вa aпъsa asšпpa matepiiлopš кonpinse în oaлъ шi лe вa moiea înкъ maï бine. Asemenea oaлe sîntš întp'adeвъpš déja de mšлtš întpodšse în бšкътъpiiлe aнглeze, fpanчeze шi цepmane. Asemenea oaлe se nšmeskš *Digestore* saš *oaлeлe лšï Papini* шi sîntš în stape a moiea кeapš шi oase.

Îmбšnътъцipea чea maï mape кape apš fi tpeбšitš întpodšsъ în бšкътъpiiлe noastpe, tpeбšе sъ se panopte лa îmбšnътъцipea matepiaлšлšï комбistiбiлš. Foлosšлš fокšлšï dенinde de apdepea mšлtš saš пšцinš кomплete a razeлopš anpinzътoape; dap kîndš apdemš лemnš în бšкътъpie, пînъ kîndš se desвoaлтъ razeлe лemnšлšï, razeлe aš eшitš шi a fšцitš пpin кoшš. Maï пe špmъ, kîndš a ръmasš чenšшъ din лemnš, чenšшa îmпedeкъ aepš sъ пš intpe шi пpin špmape îmпedeкъ apdepea кomплeтъ a чenšшeï; de ачeea se пepde шi în чenšшъ raze imfлamaбiлe fъpъ foлosš пentpš noï. În timпšлš nostpš, šnš inцinepš de лa Berlin anšmo *Elsner*, a гъsitš o metodъ d'a apde în бšкътъpie пš лemne, чi razš кšpatš; fiindš къ este înвedepatš къ daкъ în лoкš d'a aшtenta пînъ kîndš se вa desвoлta razeлe imfлamaбiлe din лemnš, întpeбšinцъmš raze rata, atšnчï negpeшitš вomš kîшtira mšлtš în timпš шi în matepie комбšstšбiлe. (Ba špma.)

Aпšnцš.

Pedaкцišnea жšpnaлšлšï *Isišš* saš *Natšpa*, înшtiinцeazъ пpintp'ачeasta къ ачestš жšpnaлš înчeteazъ кš înчenštšлš anšлšï 1860. Kašzeлe ачesteï înчetъpï, pedaкtopšлš noate къ лe вa apъta în пšmъpšлš чeлš dšпe špmъ, adiкъ 48 aлš ачestšï anš. D. aбonaцï кape п'aš плъtitš aбonamentšлš niчï пînъ aкšmš, sîntš pšгaцï кa sъ faкъ чeлš пšцinš aкšmš datopiea лopš. Pedaкtopšлš

Tinъpitš în Tinoгpafia Koлeцišлšï Sf. Saвa.